

Malo časa sem se mudil v mestu, potem sem se spustil dalje na zlato polje Peak-Downs. Pridružili so se mi trije Švedi, ali kmalu so se vrnili, ker niso mogli prenašati strašne vročine. Dobrih 50 angleških milj za Rockhamptomom se širi ravnina z bujnim grmovjem pokrita, ali ob vročih dnevih nima dobrodejne vlage. Zverine in ptičev je tu zelo malo; časih sem dobil na spregled avstralijskega kazuarja, ali klokana. Prebrodil sem Dawson, ob katerem je ovčar čredo pasel. Svaril me je, naj bodem oprezen, in pravil mi je marsikaj o grozovitostih črnih potepačev. Ob rekah se drže najrajše njihove tolpe; tudi se nazivajo navadno po reki, ob kateri se klatijo ali leže.

Srečno sem došel v Apis-Creek, kjer so bili zlati rudniki. Kmalu potem sem zagledal reko, ki jej vele Mackenzie. Imela je malo vode popoldne, tako da se je komaj plazila mej kamenjem, ali do jutra je pribrala tako, da sem jo s težavo prebrodil. Kje se je ta voda vzela tako brzo, ker ni bilo dežja, to mi je zastavica še sedaj. Tudi tu sem dobil več pastirjev, ki so bili vsi oroženi radi divjakov tu okrog se potikajočih.

Največkrat pa sem srečal Kitajce, in vsi so mi svetovali, naj se kar ž njimi vrnem, kajti v zlatih kopaninah ni vode ne za pitje ne za pranje zlata. In prav so imeli. Čim bolj se sem bližal zalivu karpentarskemu, tem manje sem dobival vode. Sreča, da so previdni Kitajci vodo seboj nosili, pri njih sem se napil, sicer bi bil žeje poginil. Svet je pokrit z gostim grmovjem in zanikarnim skrivenčnim drevjem; lepega drevja tu ni. Te gošče se nazivajo „scrubs“. Po njih se plazi razna lezerčina, zlasti mnogo je strupenih kač. Tudi mrgoli tu vse zelenih mravelj, kosmatih gosenic in raznega drugega strupenega mrčesa. Če potnik ni previden, napravi mu ta mrčes hude bolečine. Roka se vname, in če ni kmalu zdravniške pomoči, utegne pritisniti smrt. A če dojde pomoč o pravem času, mora zdravnik živallice iskati pod kožo in rezati tako dolgo, da jo najde. Zlasti na pse se rad spušča ta mrčes ter jih tudi umori.

Kedar sem to goščo progazil, sprostrle so se pred menoj puste, žalostne ravnine, tu pa tam z nekajimi višinami razvite. Drevja skoro ni bilo ugledati. Ob severnej strani te ravnine stoje vrste vulkanskih okroglih gora, kakor bi stožke nastavil. Te stožkaste gore se nazivajo Peak-Range, in vsa ta krajina Peak Downs.

(Dalje prih.)

Narodno-gospodarske reči.

Letina letošnjega leta.

Minule dni zborovala je na Dunaji tako imenovana žitna borza t. j. shod trgovcev in statistikov vsih držav, v katerem se na podlagi številke o žitnih pridelkih tekočega leta zračuna bogatost ali neboatost le-

tošnjega žitnega pridelka po raznih deželah glede pšenice, rži, ječmena in ovsa.

Pri teh obrazcih pomenja številka „100“ srednjo letino. Kolikor toraj številka dotične dežele in dotičnega žita kaže višje nad sto, toliko bogateja je bila letina, kolikor nižje pod sto pa, toliko slabeja letina:

Tu sledi izkaz letošnjih pridelkov o žitu.

	pšenice,	rži,	ječmena,	ovsa
Avstrija	100	107	111	119
Ogerska	127	138	124	98
Pruska	104	98	103	110
Saksonska	110	95	100	115
Bavarska, Švabija	90	88	90	100
Bavarska, Palzo	105	115	105	105
Badenska	105	100	100	90
Württemberg	107	103	105	104
Meklenburg	105	97	110	110
Danska	105	105	105	105
Norveška in Švedska	80	90	100	100
Laška	100	—	90	—
Švica	120	120	—	110
Holandija	88	95	90	105
Belgija	100	85	—	110
Francoska	95	—	—	—
Angleška	100	100	—	100
Ruska	65—125	85—150	75—125	85—138
Rumenska	107—110	50—112	85—100	90—100
Srbska	100	115	80	60
Egipt	90	—	100	—

Amerika vlani pšenice 491 mil, letos 414 mil bušlov, koruze 2113 mil, letos 1600 mil bušlov.

Naši dopisi.

Dobrova 26. avgusta. (Vročina, vihar.) Osobito zadnjih 14 dni imeli smo tukaj nenavadno veliko vročino; večkrat je kazal toplomer na solnci do 50° C. Ob teh dnevih pokosilo in pospravilo se je kaj obilo prav lepe otave pod streho. Le prav malo te jesenske košnje je še po tej občini zunaj. Najbolje ugajala je toplota turšici, ter iz početka ajdi in čebelam; a slednjič pričela bila se je uže po malem oglašati suša. Več dni silil je jug polagoma na dan; sever zavračal ga je vedno nazaj. Sinoči prec po 7. uri prišla sta do boja. Tam od Vrhlike in Horjula sem pričelo se je kar trenutoma hudo bliskati in votlo grometi; blisk na blisk je švigal, grom pa postajal vedno močnejši. Bati bilo se je najhujšega. — Kakor bi bil iz topa vstrelil, zabučil silen vihar sem doli od severno-južne strani. Trajal je neprestano kakih pičlih 5 minut. Škode v naši občini napravil je prav veliko. Jabolka raz sadnega drevja so se kar sula; pometal je mnogo opeke raz streh; slamnate strehe na Švici, v Stranski vasi, Kozarijah in Šmartinem so grdo razdejane. Več sadnega drevja je na tleh; v

Kopetovem borštu nad Kozarijami podrtih in polomljenih je veliko smrek. Razkrilo je več kozolcev ter nekaj njih tudi popolno podrlo. V Kozarjah je pri Klemenu odtrgalo polovico krova raz hleva, ter ga pometalo s streho in odrom na tla, pri Smerekarju je pa vrglo ves krov s streho vred, ki je bil popolno nov, raz hleva. Ta vihar divjal je izredno silno; dobro, da ni bil združen z ledom. *) Bog nas varuj treska in hudega vremena! Zdravstvo sploh, hvala Bogu, je v naši občini prav povoljno.

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Dr. Jarnej Zupancev 80letni rojstni dan. Lepa in vesela prikazen v ljubljanski družbi je mož, kateri je malo da ne pol stoletja stal sredi gibanja slovenskega naroda, ki je bil povsod deležen, kjer se je kaj pripravljalo za napredek razvoj in za čast našega naroda in katerega prizadevanje se je vedno obračalo na to, da nihče ne vidi njegovega delovanja. Mož, ki je pri vsem tem vestno in marljivo opravljal svoj notarski posel in bil zato zaupnik vseh ljubljanskih krogov, ne glede na njegovo narodnost. Življenje dr. Zupancovo nam je v vsem u z o r e d a, enako v svojem življenji kakor v svojem delovanji. Par dni pred sv. Jarnejem doživel je dr. Zupanec svoj 80letni rojstni dan in to priliko porabile so ljubljanske narodna društva, častitati svojemu mecenatu, v petek pozdravljale so ga različna društva in deputacije, v soboto večer pa so priredili kranjski notarji svojemu starostu slovesno večernico ter mu tako izrazili svojo ljubezen in čestitanje. Tudi „Novice“, katerim je dr. Zupanec vedno zvest pristaja in podpornik, se vesele z vsem narodom na veliki zelo častni starosti, na obilnosti zaslug, katerih si je v družbi prvakov slovenskih pridobil za naš narod ter kličejo k sijajnemu 80letnemu rojstnemu dnevu z dna srca: Bog naj še dolgo ohrani telesno in duševno zdravega in krepkega našega starosta gospoda **dr. Jarneja Zupanca**! mnogo leta živijo!

— Politična naša borba na Koroškem in v Istri je častno dognana. Pri volitvah v selskih občinah na Koroškem ohranila sta vkljub terorizmu združenih nasprotnikov, narodnjaka Gregor Einspieler in Muri svoje mandate. Ves furor nasprotnikov, laž, obrekovanje, pretenje in dobrikanje, zavijanje resnice po časnikih in vse sile sovražnih moči, združile so se v dokazovanje, da ni Slovencev na Koroškem, pa zavedeni in neostrašeni Slovenci pokazali so pri volitvah, da je Slovenec in da hoče ostati tudi na Koroški, in to bode sijajno pokazal posebno takrat, kadar se mu snamejo vezi služnosti, kadar bode mogel voliti tako prosto kakor nasprotnik njegov in pa kadar se zave tamošnji nemški konservativni krogi.

*) Vsa škoda, koju je sinočni vihar tukaj napravil, se pa ob tem trenutku še ne da pregledati in ceniti.

Slava toraj zmagovitim boriteljem slovenskim! Mnogo sijajnejša in veselejša je pa naša zmaga v Istri, v okraju Voloska, kjer je minulo leto nesramnost tamošnjih lahonov vsled nerazumljive prizanesljivosti oblastev, poslanstvo iztrgala dvema soglasno izvoljenima slovanskima poslancema Mandiču in Jenku. Neostrašeni volilci izrekli so z letošnjo svojo soglasno zopetno izvolitvijo obeh teh gospodov, kako grozno so se onečastili oni nasprotniki, ki so prezirajoči prostost volitev, hoteli silo slaviti nad pravico. Vrli Vološčani pokazali so da ne bodo podlaga ptujčevi peti! Živeli živeli!

— Na vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem mestu razpisanih je do 20. septembra 1890. l. 6 deželnih ustanov, do katerih imajo pravico sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, kateri pa morajo biti najmanj 16 let stari, krepkega telesa in čvrstega zdravja. Učenci z deželnimi ustanovami dobe v tej šoli stanovanje, hrano in poduk brezplačno, za obleko si pa morajo sami skrbeti. — Prošnjam priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali obiskovanje srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju, in župnijsko spričevalo o lepem vedenji. Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha, zaradi vzdrževanja učenca.

— Siloviti vihar razsajal je minuli ponedeljek večer v Ljubljani in daleč na okrog, kakor se nam poroča od več strani in kar potrjuje tudi današnji dopis z Dobrove. V Ljubljani je vihar s hišnih streh odnesel deloma cele vrste strešnika tako, da je bilo kar črno po cestah razbite opeke. Pod Gabrom bila je velika hiša skoraj popolnoma razkrita, stareje, dalj časa nepopravljene strehe zgubile so večino strešnika, mnogo drevja je vihar ali polomil ali pa s korenino podrl. Poleg prihodnega gledališča podrl je vihar dva prva debela kostanja iz drevoreda, več ljudi bilo je poškodovanih. Nekega teško poškodovanega mizarja s Tönies-ove tovarne, morali so prenesti v deželno bolnico. Kozolci v ljubljanski bližini, izrekoma na Glincah in na Viču in še dalje na okoli, so večinoma popolnem podrti in žito je povaljeno po bližnjem polji. In tu ni bilo razločka med trdnim in starem kozolcem, ako poln ni se mogel ustavljati sili viharja, ravno tako, kakor cele strehe na poslopji. Najmanje nesreče so bile te, ako je vihar slamnato streho samo razkončal in deloma raztrosil po okolici. Tudi lepše ajde in prosa so hudo povaljena.

— Enketo je sklical deželni odbor kranjski obstoječo iz zastopnikov deželnega šolskega sveta, ljubljanskega mestnega šolskega sveta, ljubljanskega mestnega zastopa in deželnega odbora, zavolj osnove višje slovenske dekliške šole v Ljubljani, po volilu gospoda poslanca Jos. Gorupa, na jutri 24. t. m. popoludne v pisarno deželnega odbora.

mogel se — akopran lah
bi zastopal tudi mesto 5.

skladi in enom gupana (let) —

— Priskušnja na deželni šoli na Grmu vrši se danes z deležniki letošnjega učiteljskega tečaja.

— Lahoni v Trstu so minule dni pred prostori podpornega društva „Edinost“ zopet pokazali svoje junštvo z razpokom bombe. Društvo „Edinost“ je ravno pred slovesno praznovalo rojstni dan našega cesarja Franc Jožefa.

— Tudi nekatere celjske dame pokazale so se jako občutljive zoper slovenski tekst cesarske pesmi. Pri slovesni sv. maši na rojsten dan cesarjev, pela se je redno koncem svečanosti cesarska pesem, letos se je dogovorilo, da naj bi se pela ena kitica s slovenskim tekstom, pa to je bilo nemškutam celjanskim preveč, rajši so jo popihale iz cerkve pred petjem cesarske pesmi.

— 25letnico mašništva praznovali so gospodje kanonik Klun, župnik Ažman in drugi dne 19. t. m. v Gorjah.

— Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske za l. 1889. bode po ukrepu zadnje odborove seje v četrtek dne 30. oktobra t. l. v Ljubljani. Da se je občni zbor toliko zakasnil, krivo je obilno delo, katero je imela to leto družbena pisarna s pripravami za dunajsko razstavo ter z oddajanjem semenskega krompirja, modre galice itd.

— Sadna letina na Francoskem, zlasti kar se tiče moštnega sadja, bode zelo slaba in treba bode uvažati od drugod veliko sadja. Avstro-ogrska kupčijska zbornica v Parizu javlja to kmetijski družbi kranjski s prošnjo, naj se o tem obvestijo naši sadjarji.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Namesto cesarja sprejme nadvojvoda Karol Ludvig odbor za poljedelsko in gozdarsko razstavo, kakor je sprejel tudi odbor z borzo pridelkov in je svoj čas sprejel deputacijo „Nemških pevcev“. V ponedeljek otvorjen je bil 18. shod za cenitev letine žita. Vsa poročila kazala so, da ji letošnja letina sploh mnogo boljša od vlanske. Že vlani prizadevali so si Madjari, da bi se ta shod prenesel v Budapešt. Ker pa se jim to ni posrečilo, ponagajalo je ogrsko ministerstvo s tem, da je tikoma pred začetkom shoda objavilo statistične številke o letošnji letini, tako, da dejansko v shodu nimajo zastopniki Ogrske naznaniti nič novega. To postopanje Ogrske zbudilo je splošno nevoljo.

Glede začetka deželnih zborov ni še znano zanesljivega, toliko pa se danes trdi, da se češki deželni zbor snide najkasneje dne 25. septembra. Razmere med strankami pa so, kolikor moč danes soditi, nespremenjene. Staročehi bili bi pripravljeni poravnati se z delom Mladočehov, glasilo teh pa „N. L.“ izjavlja, da bi se ni-

kakor ne zadovoljili, ako jim vlada privoli češčino kot notranji uradni jezik, temveč zahtevajo tudi poravnavo s Čehi na Moravskem in v Šleziji in pa z Slovenci. Vlada pri vseh teh pravdah stanovitno molči.

Bivši deželni glavar Solnograški grof Karol Chorsinsky, katerega je v zadnjih volitvah spodrinil glasoviti Jurij Lienbacher, imenovan je za predsednika nadsodnije dunajske, (mesto, po katerem je hrepenel Lienbacher najhujše.)

Nemška — Cesar Viljem potuje sedaj sijajno sprejeman po Ruski. Caprivi in drugi odličnjaki carjevega spremstva prijeli so že najvišje in visoke ruske rede. Po drugi strani pa spolnujejo nemški uradni listi poseb uljudnosti nasproti Avstriji s tem, da ne morejo dosti prehvaliti naše mornarice oddelka, ki potuje sedaj ob nemških obalah.

V Koblencu pričel se je v ponedeljek shod katolikov, katerega se vdeleže vsi odličnjaki katoliškega središča.

Najnovejše vesti.

Celovec. — Pri volitvah za mesta in trge izvoljeni so samo liberalni Nemci: Ghon, Steinwender, dr. Traun, J. Plavec, Schnablegger, Pretner, Herbert.

Linc. — V kmetijskih volilnih okrajih prodrli so vsi konservativci, med njimi grof Brandis, Dobelhammer, dr. Ebenhoch, Zehetmajer, Rogel i. dr.

Madrid. — V okrajih: Alicante, Badajoz, Toledo in Valencija obolelo je dne 23. avgusta za kolero 139 oseb, umrlo pa jih le 56.

Novjork. — V srednji Ameriki pričela se je na novo vojska. Med republikama Sansalvador in Honduras, bila je bitka, v kateri je Sansalvador zmagal.

Žitna cena

v Ljubljani 22. avgusta 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gold. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.